

प्रति,

माननीय पंतप्रधान,

नवी देहली - ११००११

विषय : तीर्थक्षेत्रांच्या ठिकाणी मद्य-मांस यांचे उत्पादन, साठा, विक्री आणि वाहतूक यांवर १०० टक्के बंदी घालणे अन् मंदिरांचे सरकारीकरण रहित करणे यांविषयी...

महोदय,

भारत हा जगाचा आध्यात्मिक गुरु आहे. जगात कुठेही नसतील, इतकी अनेक प्राचीन मंदिरे आणि तीर्थक्षेत्रे भारतात आहेत. या तीर्थक्षेत्रांमधील चैतन्य आणि सात्त्विकता यांमुळेच आज भारतात सात्त्विकता टिकून आहे. दुर्दैवाने भारतात अनेक तीर्थक्षेत्री मद्य-मांस यांची विक्री होतांना दिसून येते. मद्य-मांस विक्रीमुळे तीर्थक्षेत्रांच्या ठिकाणी असलेले पावित्र्य नष्ट होत आहे. उदाहरणच द्यायचे झाले, तर महाराष्ट्रातील पंढरपूर येथे श्री विठ्ठल-रुक्मिणी मंदिरात दर्शन घेण्यासाठी लक्षावधी वारकरी आणि भाविक प्रतिवर्षी येतात, या ठिकाणी अनेक देशी मद्य, बिअर बार, मांस विक्रीची दुकाने आहेत. यामुळे तीर्थक्षेत्रांचे पावित्र्य नष्ट होत असून याबाबत ठोस उपाययोजना काढण्याची आवश्यकता आहे.

महाराष्ट्रासह देशभरात मंदिरांत होणारे भ्रष्टाचार आणि गैरकारभार रोखून तेथे सुव्यवस्थापन करण्याच्या नावाखाली त्या त्या ठिकाणच्या राज्य शासनांनी अनेक मंदिरांचे अधिग्रहण केले आहे. तेथे सरकारी व्यवस्थापन आले; मात्र शासनाच्या नियंत्रणात असलेल्या मंदिरांतच अधिक भ्रष्टाचार होत आहेत, असे पुराव्यानिशी बाहेर आले आहे. मुंबईतील श्री सिद्धीविनायक मंदिर, पंढरपूर येथील श्री विठ्ठल रुक्मिणी मंदिर, कोल्हापूर येथील श्री महालक्ष्मी मंदिर, शिर्डी येथील श्री साई संस्थान, तुळजापूर येथील श्री भवानीमाता मंदिर आदींसह अन्य सरकारीकरण झालेल्या मंदिरातील भ्रष्टाचारही उघड झाले आहेत. या मंदिरांत भाविक धर्मकार्यासाठी दान करत असतात; पण त्याच पैशाचा विनियोग शासनाने धर्मकार्यासाठी न करता सामाजिक किंवा शासकीय योजनांसाठी केला जात आहे. यामध्येही घोटाळे झाल्याचेच समोर आले आहे.

* तीर्थक्षेत्रे मद्य-मांसमुक्त करण्याच्या अनुषंगाने लक्षात आलेली सूत्रे पुढीलप्रमाणे -

१. सर्वोच्च न्यायालयाचे न्यायमूर्ती डी.एम्. धर्माधिकारी आणि न्यायमूर्ती शिवराज पाटील यांच्या खंडपिठाने ९ मार्च २००४ या दिवशी 'हरिद्वार' आणि 'ऋषिकेश' या तीर्थक्षेत्र परिसरामध्ये स्थानिक नगरपालिका प्रशासनाने आणलेली 'मांस-मद्य' यांवरील बंदी कायम ठेवली होती. सर्वोच्च न्यायालयाने पुढे म्हटले आहे, "या तीर्थक्षेत्री कुंभमेळे होतात. त्यासाठी कोट्यवधी लोक तेथे धार्मिक उपासना करण्यासाठी येतात. या कोट्यवधी भाविकांच्या धार्मिक भावना तीर्थक्षेत्रांशी जोडलेल्या आहेत. त्याचा प्राधान्याने विचार केला पाहिजे." तसेच या कारणांमुळे सर्वोच्च न्यायालयाने 'मांस-मद्य' बंदीचे समर्थनही केले आहे.

२. हिंदु धर्म हा मद्यमान आणि मांसाहार यांना त्याज्य मानतो. इतकेच काय, तर मद्यपान आणि मांसाहार यांना धर्मशास्त्रांत पापकर्म म्हटले आहे. भाविकांनी स्वतःवर नियंत्रण ठेवणे, हे जरी आदर्श असले, तर 'द्रष्टा दृश्यवश्यात बध्दः ।' या धर्मवचनानुसार दृष्टा म्हणजे पहाणारा हा दृश्यात बद्ध होतो. आईसस्त्रीमचे दुकान पाहिल्यावर ते खाण्याची इच्छा होणे, चित्रपटगृह दिसल्यावर चित्रपट पहाण्याची इच्छा होणे, कपड्यांची दुकाने पाहिल्यावर कपडे घ्यावेत, अशी इच्छा होणे, हे यामुळेच होते. त्यामुळे मद्य-मांस विक्री केंद्र दिसल्यास ते पिणे-खाणे याची इच्छा होणे, सर्वसामान्य व्यक्तीच्या दृष्टीने स्वाभाविक आहे. असे होऊ नये, यासाठी मद्य-मांस विक्री केंद्रे तीर्थक्षेत्री नसावीत.

३. तीर्थक्षेत्रे ही धार्मिक केंद्रे आहेत. सत्त्व, रज, तम हे त्रिगुण हिंदु धर्मात सांगितलेले आहेत. मंदिरे ही सात्त्विकतेचा स्रोत असतात, तर मद्य-मांस हे तामसिकता वृद्धी करतात. मंदिरांतील सात्त्विकता अर्थात पावित्र्य टिकवण्यासाठी मंदिर आणि परिसरात सात्त्विक कर्मच करणे अभिप्रेत आहे. तामसिकता वाढणवणारी कोणतीही कृत्ये केल्यास मंदिर आणि परिसरातील सात्त्विकता अर्थात पावित्र्य कमी होण्यास साहाय्य होते. त्यामुळे केवळ आर्थिक लाभ मिळवण्यासाठी तीर्थक्षेत्रांच्या

परिसरात मद्य आणि मांस यांचा बाजार मांडणे, हे सर्वथा अनुचित आहे.

४. पैठण (औरंगाबाद) या तीर्थक्षेत्रीही देशी-विदेशी मद्याचे प्रस्थ मोठ्या प्रमाणात वाढले आहे. त्यामुळे तेथील शेकडो युवक शहरातील सर्वच मद्यविक्री दुकाने आणि विविध ठिकाणी मद्यपीना दूध, ताक आणि दही यांचे वाटप करून वेगवेगळ्या प्रकारचे आंदोलन सातत्याने करत आहेत.

५. सद्यस्थितीत देशातील एकूण मद्यनिर्मितीपैकी ७० टक्के मद्याची निर्मिती महाराष्ट्रात होते. त्यातही श्रीक्षेत्र पंढरपूर, आळंदी, देहू, पैठण आदी वारकऱ्यांसाठी पवित्र असलेल्या तीर्थक्षेत्रांच्या ठिकाणी तत्कालीन काँग्रेस शासनाने मद्य आणि मांस विक्रीचे परवाने दिले आहेत.

६. यापूर्वीही प्रमुख वारकरी संघटना आणि लक्षावधी वारकरी यांनी महाराष्ट्र शासनाकडे पंढरपूरात मद्य-मांस बंदी करावी, अशी मागणी विविध शासकीय स्तरांवर आणि त्यांनी आयोजित केलेल्या विविध अधिवेशनांमध्ये केली आहे. त्यासाठी त्यांनी आंदोलने केलेली आहेत.

* मंदिर सरकारीकरणाच्या संदर्भात लक्षात आलेली सूत्रे पुढीलप्रमाणे -

१. सर्वोच्च न्यायालयाच्या निर्देशानुसार निधर्मी सरकारला हिंदूंची मंदिरे चालवण्याचा अधिकार नसून केवळ तेथील व्यवस्थापनातील त्रुटी दूर करून ते मंदिर पुन्हा त्या त्या समाजाकडे परत देण्यास सांगितले आहे. असे असतांनाही यापूर्वीच्या काँग्रेस आणि आताच्या भाजप सरकारने एका पाठोपाठ एक अशी अनेक मंदिरांचे सरकारीकरण केले. प्रत्यक्षात मात्र या मंदिरांच्या व्यवस्थापनात शासकीय समित्यांनी मोठ्या प्रमाणात भ्रष्टाचार करून देवनिधीवर कोट्यवधींचा डल्ला मारला.

२. तब्बल ३०६७ मंदिरे कऱ्यात असणाऱ्या पश्चिम महाराष्ट्र देवस्थान समितीने देवस्थानच्या व्यवस्थापनात आणि कारभारात प्रचंड घोटाळे केल्याचे हिंदु जनजागृती समितीने माहिती अधिकारात उघड केले आहेत. यात प्रामुख्याने वर्ष १९६९ पासून ते वर्ष २००४ या ३५ वर्षांपर्यंतचे लेखापरीक्षण झालेले नसणे, श्री महालक्ष्मी देवस्थान आणि केदारलिंग देवस्थान सोडून प्रत्येक देवस्थानचे दागदागिने किती आहेत ? त्यांचे मूल्य किती आहे ? याविषयी समितीकडे कोणतीही नोंदणीवहीच (रजिस्टर) नसणे, सुमारे ७०० कोटी रुपयांची जमीन गायब असणे, कोट्यवधी रुपयांच्या खाणकामाची रॉयल्टी नसणे यांसह अन्य बाबींचा समावेश आहे. मंदिर समितीच्या घोटाळ्याच्या चौकशीसाठी ४ वर्षांपूर्वी 'सीआयडी' चौकशीचे विशेष पथक नेमण्यात आले आहे; मात्र कोणत्याही दोषींवर अद्याप काहीच कारवाई झालेली नाही.

३. महाराष्ट्राची कुलस्वामिनी श्री तुळजाभवानी देवस्थानच्या दानपेटीचा वर्ष १९९१ ते २००९ पर्यंत अर्थात १९ वर्षांत लिलाव करतांना चुकीच्या आणि खोट्या नोंदी दाखवून देवस्थानचे कोट्यवधी रुपयांचे नुकसान केले गेले. उदा. वर्ष २०१० मध्ये चौकशीत उघड झाले की, देवस्थानचे एका वर्षाचे सरासरी उत्पन्न साधारण ४ कोटी ६३ लाख रुपये आहे; परंतु दानपेटीचा लिलाव केवळ २ कोटी ६७ लाख रुपयांना केला, म्हणजे वर्षाला २ कोटी रुपयांचा तोटा देवस्थानला झाला. अशाप्रकारे गेली १९ वर्षे देवस्थानाची लूट करण्यात आली. या प्रकरणाची शासनाने वर्ष २०१२ मध्ये गुन्हे अन्वेषण विभागामार्फत (सीआयडी) चौकशी प्रारंभ झाली. या चौकशीत १२० किलो सोने, ४८० किलो चांदी, तसेच २४० कोटी रुपये गहाळ झाल्याचे आढळून आले होते. या प्रकरणी २३ अधिकाऱ्यांकडे चौकशी केली; मात्र त्यांच्यावर पुढे कोणतीच कारवाई करण्यात आलेली नाही.

४. नुकतेच शिर्डी येथील श्री साईबाबा संस्थान ट्रस्टवर नियुक्त असलेल्या सरकारी समितीने वर्ष २०१५ च्या सिंहस्थ कुंभमेळ्यातील गर्दीच्या नियोजनासाठी साहित्य खरेदी करतांना ते चढ्या दराने खरेदी करून ६६ लक्ष ५५ सहस्र ९९७ रुपयांचा घोटाळा हिंदु जनजागृती समितीने उघड केला आहे.

सरकारकडे मंदिरांचे नियंत्रण गेल्यावर मंदिरातील दान भ्रष्टाचाराचे कुरण बनते, तसेच सरकारीकरण केलेल्या मंदिरांच्या परिसरातच मद्य-मांस यांच्या दुकानांमध्ये वाढ झाल्याचे आढळून येत आहे. एकूणच अशा प्रकारे मंदिरांचे सरकारीकरण झाल्याने मंदिरांची सात्त्विकता अल्प होऊन आध्यात्मिक स्तरावरही मोठ्या प्रमाणात हानी होत आहे.

* तरी या प्रकरणी आमच्या पुढील मागण्या मान्य कराव्यात -

१. तीर्थक्षेत्रांच्या ठिकाणी मद्य-मांस यांचे उत्पादन, साठा, विक्री आणि वाहतूक यांवर १०० टक्के बंदी घालावी.

२. तीर्थक्षेत्रांच्या आजूबाजूला किमान ५ कि.मी. अंतराच्या परिसरात मद्य-मांस विक्री केंद्र उभारता येणार नाही, असा कायदा करून त्याची प्रभावी कार्यवाही करण्यात यावी.

३. मंदिर सरकारीकरणातील भ्रष्टाचार पहाता शासनाने तत्काळ सर्व सरकारीकरण रहित करावे आणि मंदिरे पुन्हा भक्तांच्या कव्यात द्यावीत.

ॡ. राज्य गुन्हे अन्वेषण विभागाकडे प्रलंबित असलेले पश्चिम महाराष्ट्र देवस्थान समिती आणि श्री तुळजापूर देवस्थान येथे झालेल्या अपहाराचे चौकशी अहवाल शासनाने जनतेसमोर खुले करावेत. अहवालात जे दोषींवर कोणती कारवाई करण्यात येणार आहे, तेही शासनाने जाहीर करावे, तसेच ते सर्व अहवाल दाबून ठेवणाऱ्यांवर कठोर कारवाई करावी.

या मागण्यांसाठी .... या दिवशी ..... या ठिकाणी राष्ट्रीय हिंदू आंदोलन करण्यात आले.

आपला विश्वासू,

(संपर्क :)